

A' ROMAITSASZÁRI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBÖL 'Kedden 15 Májusban 1792.

Hadi Tudósítások.

Meg-érkezett Bétsbe a' Hadi Kantzellária Préz. Feldm. Vallis Urhoz-is azon örvendetes tudósítás, mellyről hátrább a' Koloniai Ujjságok szerint irtunk vala, t. i. Generál Baullicu, Mons és Vallenciennes között az egész Frantzia tábort megvette. 40 szekeret eleséggel és pénzel fogott-el. Kéz pénzben 1 milliót és Assignatákban-is egy milliót tett-el; sok 100 embereket fogtanak-el, nevezetes a' Chamberain Sergéből kevés ember maradt. Agyuikat és mozsaraikat a' mi kezünkbe hagyták. A' mi Sergeink egészfzen Valenciennesig elé mozdúltanak. Lilleben Generál Dille, és mind azok, kik Tournoy vezedelemben jelen vóltanak, a' néptől fel akasztattak. — Most érzik a' Frautzok az Auszriai fegyvert.

Valamint az Érd. *Deputáció*, ugy az egész Ország fokát köszönhet, és köszön a' maga boldogsága közbenjárására nézve a' fő *Kantzellárius*, a' fő Kormányozó és Méltóságos *Status Reverendárius Izdeutzi* Uraknak; kik ezen Kiss Hazának boldogságát öltve vetett erővel munkálodtak. — Mélt. *Tajzár Miklós* Ur, Udv. Tanácsos M. Báró *Miske* Ur ó *Nga Susánna* nevű kellemetes Kiss-afszonyával Májusnak 6-dikán léptek házofsági Szövetségbe. — Májusnak 7-dikén pedig *Szentgyörgyi és Hegyfalu Herráth Sigmund* Ur, ki eddig a' *F. Palatinus* Kantzelláriájában ditséretes szolgálatot tett, *G. Schmidek Katalin* Kiss-afszonnyal nem különben házofsági életbe léptek.

* *

* *

* *

Folytatás a' *Bétsi Udvar által ki-adatott Frantziá tsatárról való tudósításnak.* (A' *Monsnál* történt tsata bővön le-írva.)

A' Gen. *Bolió* felső vigyázói által még April. 27-dikén szemléltettenek a' Frantziák *Valenszianné* felől *Mons* felé *Quivrechin* és *Crespin* tájékaira közzelíteni. — Ugyan itt 28-dikban már egy néhány lovas és gyalog ellenséges *Regementek* szemléltet-tenek, mellyekhez még nagy *Izámú Ágyuzók*, és egy más fegyveres *Sereg*-is érkezvén, Gen. *Bolió Quivrain* mellől a' maga vigyázóit *Bolsüt* felé vizsgálva vonni jónak állította. Ezek szüntelen való tüzelés között hátráltanak egész egy *Semappe* nevű falu mellé, mellynek háta megé *Bolió* azon *Sergeket* állította vala, mellyekkel *Monsból* az ellenség ellen indúlt.

Apr. 29-dikén tizedfél óra tályban szembe kezdet *Bolióval* jöni az ellenség. Előbb lovasokból álló egy néhány hadi-rendekben mutatta, az után fél *Höld* formára szélesítette-ki a' *Bolió frontja* előtt magát. A' mi gyalogjaink ekkor még csak 1800 fejek.

fejeből; lovásaink pedig 1500-ból állottanak. Agvujok 10 vólt, és így a' Frantziáknál sokkal gyengébbek vóltanak. És *Boliö* tsak a' maga jó fekvésébe, és allatta valóinak hívségébe bizva állott-meg az ellenségnek. — A' Frantziák *Boufsüt*nél kezdetiék a' miénkeket meg támogni, a' honnan a' mi Sergeink még igen távol lévén, és az itt vigyázaton lévöket nem segíthetvén, *Boliö* öket onnan a' Sereghez visszra hivatta. — F. M. L. *Boliö* a' maga el-foglalt jó helyéből nem mozdulva várta az ellenséget, de ez nem érkezhett addig a' helyig; a' hól *Boliö* a' maga Sergeinek jobb szárnyával várakozik vala, mivel a' mi Jágerjeinktöl; kik magokat egy házakkal és bokrokkal [rakott árokkal körül vételett *Quaregnon* nevü faluba vonták vala; meg-akadályoztatott. Itt a' Frantziák a' mi Jágerjeinkre vagy 80 ágyü lövéseket hijába tévén, midön látnák hogy ezek miatt, kik egy nyomot sem hátráltak, előbb nem nyomulhatnának; meg-változtatták tzellyokat, és igen nagy számmal a' miénkeknek bal szárnyára siellenek, a' hol a' mi Sergeink előtt egy egyenes és egy kevesé fás mezö vala ki-terjedve. *Boliö* a' lovaságot a' miénkeknek szárnyára rendelte vala, melyet az ellenség észre vévén 3000 lépéseknél közelebb nem mérézlett jöni; hanem itt egy néhány fordulásokat tévén, visszra vonta magát *Boufsüt* felé egy erdő mellé, a' hol a' miénkeknek szemek előtt meg-állapodott. *Boliö* nem üzte tovább ötét, mivel nem érzette magát elég erősnek. — Az ellenségnek 20 emberei maradtanak a' földön halva, és egy Húszár Oberállájinántjoknak lova el-lövetvén; maga meg-sebessített, és el-fogatott. — Midön az után *Boliö* segítséget kapott volna, és látná, hogy egy valami 13 vagy 14-ezer fejeből álló Frantzia Sereg magát visszra felé vonni nem akarja; egy részt a' maga Sergeinek 29-dikben elő felé indította. Apr. 30-dikán reggeli 3 órakor az ellenség a' miénkeknek jobb szárnyára *Jemappe* nevü falu mellett réá ütött. Ugyan ekkor híré tételett a' Jáger

rek' *Thiery* nevű Kapitánya által *Frameries*ből, a' hol ez a' Jágerekkel állott, hogy a' Frantziák ezen helység felé - is a' miénkeknek bal szárnya ellen igen nagy számmal már meg indultanak légyen. — A' F. M. L. *Boliö* segítségére a' *Sztáray* Reg. ből 2 Batalionnak 2 hat-hat fontos és 2 mozsár ágyuk érkeztenek vala. Tehát az ő *Frameries* felől álló bal szárnyát a' *Debry* Gran. és a' *Sztáray* Oberst. Batalionnyával, a' *Coburg* Sergéből 3 Svadronokkal, az Ulanusok közzül - is ugy annyival meg-erősítvén, az ellenséggel szembe menni parantsolta, mely is a' mi Sergeinknek azonnal hátat adott. Ezt látván *Boliö* parantsolta Kap. *Thiery*nek, hogy a' *Patürage* nevű faluban nagy számmal lévő Frantzia gyalogságot a' Jágerek által ki-üzetvén, a' falut foglalja-el. Ez meg-indulván, néki *Boliö*-is, Sergének bal szárnyával, utánna indúlt. A' Frantziák észre vévén, hogy ha nem mozdulnak, oldal-félt-is hátulról-is körül vétettetnek, leg-előbb is egy nagy vár ostromlathoz való ágyujokat indították vízfsza felé, a' millvent, mivel *Mons* várofsának meg-vételére tüzeloztanak, magokkal sokat el-hoztanak vala. — *Boliö* mind közelebb-közelebb járúlt az ellenséghez, még az alatt Kap. *Thiery* a' Jágerekkel a' Faluból egészzen ki-üzette a' Frantziákat.

Ekkor Oberster *Fischer* egy ki-rendelt Sereggel az ő további üzésekre indittaték; kinek *Boliö* maga is a' *Debry* Gran. Batalionnyával, két Div. *Murray*val 's nagy számú lovaszággal utánna indúlt, és meg-parantsolta, hogy segítségére a' hátra lévő Sereg-is meg-indullyon. A' Frantziák igen nagy sebeséggel meg futamodván 5 ágyujokat a' miénkeknek kezekbe hagyták. Az ő el-esetteknek száma már ekkor 250-nél többre számláltatott, noha még bizonyoson nem határozthatott meg. »

A' *Bajleá*ból Apr. 20-dikén indult tudósítások szerint, a' Frantziák bizonyoson el-foglalták azon Pafzfusokat, mellyeken az út a' Frantzia szélekből *Brundrut* mellett ezen Püspökségbe bé-jön. Tudjuk, hogy még a' múlt esztendőekben a' *Bajleá* Püspök.

Püspöknek kérésére, a' *Brunduti* nyughatatlankodó lakosoknak zabolán való tarthatására egy 400 főből álló Auszriai fergetske nyomúlt vala bé ezen Püspökségbe. Ezen maroknyi fergetske magát most a' nagy számmal jövő Frantziák előtt vizsgálta vonta, és a' *Svéviai* kerületben lévő több Auszriai Sergekhez nyomúlt által, melly annyival szükségesebb volt, mivel a' mi Sergeinknek Kordonnya ez által nagy darabot rövidült. A' Püspök, a' Kánonikus, és Cor-béli Urak magokat bátorságosabb helyre venni jónak állították. *Cristine* a' Frantziák Generálisza oly jelentést tett a' *Báscsi* Helvétziához tartozó *Kántonnak*, hogy reménsége szerint ez, semmi ellenségnek ezen *Kántonon* való kereltül menetet nem fog engedni. A' *Kánton* erre oly feleletet adott, hogy igen-is a' Frantziákkal való *traktája* szerint senkinek, a' ki Frantzia Országának ártalmára lehetne, kereltül menetet nem enged, de egyéb aránt egészfzen Neutrálista módon fogja a' *Kanton* magát viselni. — A' nyughatatlanok itten nagy örömmel fogadták a' Frantziákat, és örven-dezve mentenek nékiek elejekbe.

¶ Az *Auszriai Belgiumi F. Kir. Kormányozók* a' múlt Apr. 29-dikén egy ezen háboruhoz alkalmaztatott Patenst tételének ezen Országban közönséges-sé, mellynek summája így következik: — „

„ *Mária Krisztina 's a' t.* — *Albert Casimir 's a' t.*

Az a' *Factio*, melly a' Frantzia birodalmat már 4 éftendőktől fogva szaggajat, arra vette ezen Országnek Királyát, hogy az Apostoli Magyar Király ellen elvégeztetett hadat, saunctionálja. A' leg-első ellenke-zések-is Belgium ellen láttatnak tzelozni, és az ellenségnek ezen probára öftönözö reménsége azon a' meg-hasonlason fundálja magát, melly ezen Országban (Belgiumban) az utolsó Zenebonától fogva hatalmazott-el. — Mi minden módon oltalmazni fogjuk a' mi igazgatásunk alá bizatott tartomá-nyokat, magunkat pedig annak a' Seregek Urának ol-talma

talma alá bizzuk, ki a' maga oltalmát az őtet tífz-
telőkre ki-fizokta terjeszteni. „

„ Mi minden Polgárookban hasonló indulatot re-
mélvén, a' közönséges tsendeféségnek és boldogság-
nak fen-tartására és őltalmazására serkentjük őket,
azonban hogy a' ditsőséghöz és győzedelmeskedés-
hez szokott Sergeket a' fzelekre olly reménsséggel
ki-mozditjuk, hogy a' némely nagy Fejedelmek kö-
zött meg-köttetett egyezés ízerint, ezek-is az egész
Europát zürzavarral el-borítandó fel-tett tzélnak
meg-gátlására elő álnak. „ — „ Mi mind azt, a' mit
elztendőtol fogva, a' Frantzia Országgal való békes-
ségnek meg-tarthatására, és a' Frantziáknak az ő
vezedelmeik iránt való meg-intetésekre nézve tsele-
kedtünk, a' mely vezedelmet nékik a' szabadság-
nak fátyola alatt azok az ujjitók, kik Philosophu-
soknak neveztetnek, készítetnek, hirül adni kö-
telességünknek tartjuk. Ezek nem a' földnek Feje-
delmei, hanem a' mi atvánkunk vallása, a' Pol-
gári jó rend, és azon boldogság és vigasztalás el-
len, mellyet a' Vallás és Polgári jó rendtartások
nyulytanak, szállanak táborba, minek utánna a'
magok tsuda *Systemájok* által, a' magok országo-
kat, a' minden törvénytől való nem függésből szár-
mozó vezedelmeikbe hozták. A' más népek böl-
dőségának irigyléséből kívánniak ezeket azon sze-
rentsétlen elztelenségből részefíteni, mely már őket
fel-forgatta. „

„ Elztendeje már hogy a' meg-támódásra szint
keresnek. Minek utánna azokat a' Polgárokat, kik
az ő Státusok Vallásához, és az Ország törvényén
fundált *Prærogatívákhoz* valamely függéseket mu-
tották, minden üldözéseknek neme által az Ország-
ból ki-kergették volna, végre még tsak attól a' bé-
fogadtatástól (Hospitalitástól) is meg-akarták őket
fosztani, a' mellyel egymásnak minden emberek
tartoznak. Mi, hogy az ő békélenkedhetések-
nek, még tsak szint se szolgáltatásnak, magunkat a'
velünk szomszéd Státusoknak ügyes bajos dolgaiba
tellyességgel belé nem elegyítvén, ezen alattunk
lévő

lévő tartományokban, a' Frantziák új Constitutiója ellen eshető nem csak minden próbákat, hanem még csak az az ellen való irásokat-is megakadályoztatni igyekeztünk. De ők nekünk ezért, a' barátság törvényének visszonzozása helyett, azal fizettek, hogy a' mi határ-széleinkből azt a' tévelygő gyilkos tzélu *hordót* magok közzé barátságosan bé fogadták, és a' törvényesen ura' orló Fejedelem ellen a' leg-motskosabb irásokat terjesztették-el. Ezen irásoknak tzélya egy olyan Systema volt, melly a' folyó Seculumnak és a' most élőknek leg-nagyobb gyalázatjára fog jövendőben szolgálni. Minden mi ez ellen való panaszunk hazontalanok vóltanak, a' midőn részünkről az ő nehézségeik a' leg-nagyobb sigyelmeteliséggel fogadtattanak. Ők nekünk minden törvényteleniségekért, mellyeket a' mi széleinken tselekedtenek, az elég tétel helyett, csak igérettel fizettek. Végre midőn mi, az ő tollók hozzánk, a' mi népeinknek el-tsábitására által küldetendő Emisariusok ellen vigyázattal kezdettünk lenni, ekkor tei torokkal azt kezdték kiáltani, hogy mi az utozó Frantziáknak bátorságát és szabadságát meg-bántottuk volna. Azt azonban a' leg-nagyobb helyben hagyással ditsérték, hogy mi az ő Országokból kivándorló szegény Nemeseknek Sergeket formálni, és magokat hadi-módon fel-fegyverkeztetni nem engedtiük, hanem csak tsupán mint idegeneket fogadtuk bé magunkhoz. „

„ Ugyan ennek tselekedése javasoltatott részünkről a' más Német Fejedelmeknek-is, mellyel akkor a' Frantziáknak ezen Fejedelmeknél mulató Agenseik is meg-elégedteknek lenni láttattanak: de a' mellyről, úgy láttzik, hogy a' Frantziák már el felejtkeztenek légyen. „

„ Mi nem emlitenők azt a' fok féle veszedelmet, melly alatt Frantzia Ország nyög — és az időre biznók annak a' szersényvesztő fátyolnak fel-takarását-is, mellyel némelly tsalárd írók a' válaszá-

lóságot el-dugni igyekeznek, ha akkor, midőn ezet tartományokra fegyverrel támodnak, egyszersemind a' Frantzia új Constitutionnak el-hirlett jóságával szinelt mérget is ki-tölteni, és ezt a' Publicummal meg-költöztetni nem igyekeznének. De szükséges a' mi vezérletünk alá bízott répeknek tudokra adnunk, és őket az iránt meg-mentenünk — hogy Frantzia Ország a' Szabadságnak neve alatt, a' legundokabb gonofzságoknak szolgálatjában, és mindenféle zabokátlan indulatoknak példa nélkült való törvénytelen gyakorlásai között nyög — hogy ott már semmi tulajdon *Jus* többé nem ismérteük — a' töltünk tisztelető Vallás Iskolákkal tapodtatuk — az Oltárok meg-fizentelenítettünk, igaz szolgálattól meg-fosztattunk, kik méltatlanságot szenvedvén, az ő menedék helyekig, az magoknak földjéig küldöztetnek, és helyekben, az Ekklesiának *Hierarchiájához* való minden küldés nélkült, erőszakoson be-jötték tétetnek — sőt mács' népnek ezen Pálfaton, még csak azon öltözeteiktől-is, mellyek által az ő Juhaik között ki-tettzettenek, meg-fosztattattak — hogy a' Frantziák egy Szerentse-probáló *Törvények-könyvben* azokat a' Törvényeket, mellyel egy társaság sem élhet, és a' mellyekről ez már azon szempillantásban, hogy magát a' világon társaságá formáltá, halgatva le-mondott, igen nagyra magasztaltják — hogy ők ezen tsupa képzelődés-béli Törvényeik által, azokat a' valóságos Törvényeket, mellyek az Ország fundamentos Constitutioni által, azon leg-tiszteletesebb rend-béli Nemzettségekről Nemzettségekre, mellyeknek a' Frantzia Polgarság leg-többet köszönhet, meg-oltalmaztattnak, fel-forgatni, el-törteni és öfzve zavarni mérészeltetnek — hogy ők ezen szót: *Tulajdon*, a' valóságos Tulajdonnak helyébe tették 's a' t. „

„ Végre meg-kell tudni az ő Felsége hiv Jobbágyainak azt-is, hogy ama bődökságáról híres és az Europai Országok közt leg-virágzóbb Frantzia Országban, már ma minden kereskedés, pénz-teleség, közönséges hatalom, igazság, és Politzia el-pulz-

pusztult és oda vagyon, és mind azoknak a' személyeknek Philosophus üldözök, a' kik nem az ő Sectájokból valók, a' magok törvénytelenégeik közt, mellyekre a' népet is réá venni igyekeznek, semmi egyéb tartoztatót, a' gonofzságokban való jól-lakásnál, magok előtt lenni nem látnak. — Ki lenne tehát olyan esztelen és vak, a' ki ezeknek a' nép Tirannussainak leg-kissebbnyire is el-hihetné azt, hogy ha ök a' népet a' magok jármok alá hajthatuák, ennek tulajdonát, vallását, jussait, Privilegiumit, Constitutioját, betsületben meg-tartanáék és oltalmaznáék, kik azolta, hogy Frantzia Országban a' közönséges hatalmat el-ragadozták, minden Aktákat, minden Isteni és emberi Törvényeket, egy szóval mindent, a' mi a' föld színén szent, lábaikkal, egész a' mái napig hallatlan módon, öizve tapodták, kik, mi helyest a' ti tartományaitokat el-foglathatnáék, leg-ottan köztetek is mint magoknál, a' Papságot és Nemeszéget jofzágaiktól, a' Polgárságot pedig minden bődogságától meg-fosztanáék. „

„ Még egyszer jelentjük, hogy egy szomszédos Státusnak belső igazgatásába magunkat belé nem elegyittenök 's nem is elegyithetnök, ha a' Frantziáknak minden igyekezetek a' nem vólna, hogy az ő ujj Systemájokat ki-terjesszék, melly jó vagy rossz a' Frantziákra nézve, bizonyosan rossz fogna lenni a' Belga Nemzetre nézve, mely által az ő kedves és olly régi Constitutioja fel-forgatódnék, mellynek meg-tartását néki az ő Fejedelme is meg-ígérte. „

„ Nékiünk kötelefségünkben állott a' népet meg-inteni azon veszedelem iránt, melly ellene készitetik. Nyilvánóságos igazságot terjesztettünk elejébe, mellyet minden jó Polgárok meg-ismernek, kiktől mi is azt várjuk, hogy a' jó békefségnek meg-maradására, mindent, a' mi tehetségekben áll. vigyenek véohez, és tsak azokat tarthatjuk a' Státus ellenségeinek lenni, kik a' tsendelségnek meg-rontásán igyekeznek. — Brüsszel 29. Apr. 1792.

Brüßzelből Fr. Flandriában így irnak April. 30-dikán, magok a' Frantziák. — „Ki gondolta véina tegnap, hogy a' mái nap nekünk egy rettenetes és illy gyóztos 'nap fogna lenni. A' napnak fel-jövetelével alig valának a' mi Sergeink *Dornik* körül el-állítva, és jó rendbe szedve, midön az Auslriai Sergektől úgy meg-tsapattatának, hogy egy puska-fő nélkül kéntelenítettének vízfza törti, és el-száledni. Ezeknek Vezérek *Gen. Dillon*, még tsak jelt sem mért adai az ütközetre, hanem midön lát-ná, hogy népe zavaradásban vagyou, azt kiáltá: „*szabadítsa magát a' kitől lehet.* — Mint egy 11 óra tájban repüle-bé a' Lovaságunk sebess nyar-galvást a' mi Városunkban. Ekkor azonnal Iármát üte a' nép, és a' Nemzeti Gárdiak az ágyuzó hely-lyekre szaladának, és az ágyuzók vezére azonnal egy Lámpás-sára akasztaték. A' Szent *Magdalénai* Páp, ki meg nem esküdté vala, más 2 személlyek-kei edgyütt kegyetlenül öletének-meg. *Gen. Dillon*, a' ki árultatásal vádoltatik vala, apró darabokra vagdaltaték, és testének minden apró forgátsai a' nagy piatzon égettének-meg. Le nem irhatja gyenge szivem és pennám azokat a' szörnyüéseket, mellyek itt történtenek. Az Auslriai egy néhány fog-jakkal-iskegvetlen halált kóflottattak. — Ugyan ezen történetről Párisban Májusnak 2 dikán egy tudófitás érkezett a' N. Gyálésbe, mely szerint 300 Frantziák estenek-el ezen ütközetben. *Gen. Dillon*nak Adju-tántja és 6. Fogoly *Tyrolisi* Jáger Katonák-is fel-akasztattak; és 1. Regimentnek Zászlója tsak 100 Katonákkal szaladott ezen Városba, a' többi soholt sem találtatnak.

Alonshól Május' 1. napján azt írják. A' Fran-tziák minden reménség felett meg-verettettek. A' véghetetlen el-esteknek számán kívül, az ellenség ágyuzó kézülete, a' Puska poross edények, a' *Mu-nitzios* szekerek és 200 más hadi kézületekkel ter-helt szekerek — egy szóval mind az, valami tsak egy 10-ezerből álló táborhoz tartozik vala, és a' mely egy millióra betsültetik, a' mi Seirgeinknek kezek.

kezekre jutának prédául. Az Ausíriaiak már most *Maubeuge* Várolsa előtt állanak, *Monshoz* 5 órányira, és 40 éléssel és pénzrel meg-terhelt szekereket nyertenek. Ezen szekerek között 6-ton a' leg-jobb Frantzia horral valának terhelve, mely a' mi Katonáinknak igen jó izün csett. — — — Egy Frantzia Regiment által jött hozzánk, és fegyverét le-rakta. A' mi Izágodozó vigyázó Katonáink már most egészfzen *Valeneiennessig* ki-hatnak. Ezeket mi a' *Koloniai* Ujjságból a' Frantzia tudósítások szerint irtuk — és így nem jól áll a' Kakas a' Kakas-ülön. — Ezen történetről a' Bétsi Udvari Tudósítás bővebben meg fog bennünket világo-sítani.

„ *Kolosvárt*, 's Erdélynek más részeiben-is, a' mint közelebb vett tudósításaink bizonyittyák, az Erdélyi Udvari fő Kantzellárius Gr. *Teleky* Sámuel Ur ö Exjának halálát költötte a' hazug hír, mely-re jelenthetjük, hogy ö Exja Istennek halála, Királyaának, Hazájának és Nemzetének hiveséges szolgálatajára kivánt egészéghen él, és a' héten fog indulni Budára. — Erdély Országának ama kedves fő Kormányozója Gr. *Bánffy* György Ur ö Exja a' múlt Szombaton indult világra Bétsből. Az egész Erdély Orzági *Deputáció* rész-szerint már meg-indult, rész-szerint indul a' héten haza felé nagy örömmel. — Erdélynek soha jobban nem volt dolga, mint mostan Uralkodó Kegyelmes Monárkhánk alatt. Minden helyes Kérése meg-adattott Erdélynek. Kegyelmes Királyunk szóvál-is tudokra adta a' *Deputátus* Uraknak, hogy egy Nemzetet-is az egész Világon jobban nem kedvel, mint a' maga hiveséges Magyarjait; és ezeknek boldogságokért mindenre kész. — A' N. Szász Nemzetnek meg nem engedtetett, hogy a' Magyarok Várolsaikból ki rekefztesenek, és ott magoknak lakó hajlékokat ne szerezhessenek. — A' Kormányzóknak *Kolosvárt* való maradásáról noha semmi végső határozás nintsen, mindazonáltal 'tellyes a' reménység, hogy itt fog maradni.

Ankerströmön Apr. 19-dikén e' képpen kezdék-el *Stockholmban* a' büntetés. Délben 12 órakor egy Sereg fegyveres néptől körül-vétetve egy piatzra vitettetett, a' hol egy 6 ölnyi magofságu szegyen padra 2 órákig való nézésre ki-állittatván, utoljára az 5 pár veszfzökkel való meg-verettetést is el-kapta. Feje felébe vala egy tábla függefztetve illyen irással: *Ankerström Jákob János*, melly alá valának fel-szegeztetve a' töltött Pisztoly és a' nagy kés, az ő gyilkosságának eszközei. Valamint a' büntetésnek hellvén ugy az egész városon-is igen sok töltött fegyveres nép igyekezte fenn-tartani a' tsendeliséget, és egy hidra, mellyen a' falusi nép a' városba bé-jöhetett volna, egy töltött ágyu vala ki-szegeztetve, melly által a' paraszt nép a' városból ki-szorittaték. A' két következő napokon, más két piatzon ment véghez rajta ugyan ezen *Executio*. Fejének és jobb kezének el-vágatása Apr. 27-dikére vala halasztatva, melly után fel-darabolattott teste, 5 karókba vonattatott.

Kolosvár 6. Maj. Az el-múlt 1791-dik esztendőben, és a' mostani Hónak akkor el múlt Szakalfszában a' tiszta Búza vékájának vala piatzi árra 6 és 7 Márjás, most 10, 12 garas. A' közönségesnek akkor 1 R. for. vagy 4 Márjás, most 20 kr. a' Rosznak 30. 36. és 42. most 12 's 16 kr. a' Török-búzának 1 r. for. 's 4 Márjás, most leg-felyebb 12 kr.; a' Zabnak 30 's 33 kr. most 7 $\frac{1}{2}$ kr. Borsónak, Paszulynak 2 r. for. 17 kr. még felyebb-is, most 42 kr. A' mennyi jó Szénát most meg-lehet venni 14 vagy 18 r. for. Tavaj el-költ 80 r. for. Ugy hogy most-is elegendő Széna és Szalma takarmány vagyon a' Gazdák Csüreiben 's majorkodó helyekben. A' mezőségen a' Tavasz kezdetével annyi völt a' Széna, a' Széna füveken, hogy majd nem-is tettzet-meg, hogy hordottanak el azokról valamit az el-múlt Nyáron és Őszfel. Innen a' leg nagyobb Gazdáknak az a' panaszza, hogy nintsen pénz, De ez a' bövség azt-is okozta, hogy a' nép szegén-

szegényei tséplés által Gabonára szert tévén, dolgozni való szegény ember nintsen. A' ki dolgoz is, majd két árráért mint ennek előtte. Még az Oláh-is azt mondotta a' Télen, mintsem a' rendes fizetés mellett dolgozzék, Törökbúzája 's Sós Káposztája lévén, inkább lever. Az itten lévő Pia-tzon a' közelebb múlt Heteken lehetett 14 V. for. olyan Sertést venni, mint Karátson tájban 28 és 30 V. forintokon. A' múlt Héten a' Szőlő Hegye-ken és Berkeken, annyi vólt a' Cacre-bogár, hogy talám egy esztendőben sem több. Nagyon meg-is ijedtünk vala, hogy a' Gyümöls-fák után, a' Szőlő jövéseket is meg-emélti; de az Isteni Kegyel-mes Gondviselés, mint a' kitől vag;nak mind a' jók, mind az átkok, és minden változások, teg-nap előtt egy kevés esőtt 's hideg szelet adván, már szinte három Hetektől fogva a' dér, meleg Nap, 's szüntelenül fúvó szelek által nagyon szá-raz földünkre, három napok alatt, mellyet nagy számú nép el nem pusztíthatott volna, el-tűnt és el-pusztult. Ezen Határon az elején való öfzi ve-tések szépek, a' későbbieneknek, ugy a' Tavaszia-knak-is eső kellene. Ma dél utáni két órakor egy kevés zápor hullott; de a' port sem áztatta-meg. Gyümöls-fáink és Szőlő-vefészöink alkalmasint biz-tatnak terméseikkel. Az Isten adja-meg ezeket-is a' többek között fárodságos nagy munkáink után.

Pest, Május' 7-dikén. — Tegnap előtt, az az e' hónap 5-dikén játszott először itt' a' Theátrumi Magyar Társaság, dugva vólt az egész épület. *A' talált Gyermek — vig játék, szabadon fordítva Bárány Péter által vólt az, a' mit játszottak.* Le-hetetlen vólt itt' a' leg-érzékenyitőbb örömek ére-zése nélkül egy részről anya nyelvünknek rügyede-zését, más részről pedig a' Játzóknak Személyjeik' szerentsés magok viselését nézni. Kilentzen vóltak a' Játzok', kik mindnyáján sokszori tapsolásokra tették magokat érdemesekké a' Nézők előtt. A' két Játzónék ugy mint *Termetzkí,* és *Móór Leány* aszfonyok különös figyelmetességet érdemlettek, ugy

is játszottak, hogy kivált ha az indulatoknak nagyobb mértékű ki jelenthetésére el-jutnak, bennük a' Játszói mesterségnek különös remekjeit fogjuk nem sokára szemlélni. Különben sem lehetett a' Figyelemzők, 's ítélmi tudók bámúlásának az egész Játék' ideje alatt szünni, látván azt, hogy ezek a' kedves Hazánkújjai, kik olly sok akadályokon győzedelmeskedtek, hogy önmön Hazájokban, annak dicsőségét elő-mozdítsák, leg-előbbfőz-is közönséges jóvá-hagyásra tették magokat méltókká. — Ebbő igyekezeteknek valóban elég jutalma lehet az, hogy a' Két *Hertzeg Coburg, Barco, Dávidovits, Fetsy, és más Generálisok*, nem különben a' Kir. Hely-tartó Tanács' és a' Táblák' Tagjai annak látására meg-jelenni méltóztattak, 's meg-elégedéseket gyakor tapsolásokkal bizonyították. — Gróf *Károlyi* 50 aranyakkal ajándékozta-meg a' játszó Társaságot, ígérvén hogy ezen túl-is kész annak segedelmére lenni. Valóban el-mondhatni erre a' nagy lelkűségre: *Dignus tanto Patre Filius!* — Gróf *Unverth*, a' ki' e' Társaság' helyre-állításának mint a' Német Theátrumok' Subarendátora, eleitől fogva leg-nagyobb akadályoztatója volt, még most sem szünik önn-hatzon keresését ezt a' rút indulatot minden úton nyilvánosságossá tenni, 's a' Társaságnak elő-menetelét a' mennyire csak tőle ki-telhetik hátrálatni; *Tisli* ellenben az itt' lévő Spectaculumoknak Fő Arendátora, valamint a' Német, ugy a' Magyar Játszóknak-is az ugy neveztetett *Hetzbe* szabad bé-menetelt engedte. — A' *Gyulay* Regementjének itt fekvő Batalionjai már parantsolatot vettének, hogy 14 napok alatt induljanak *Belgium* felé. A' Koronázás alatt négy Divízió Lovaság fog itten szolgálatot tenni, kiknek számokra *Buda* mellett van a' fekvő-hely ki-rendelve.

Pest, Május' 10-dikén. — Ő Hertzegsége a' mi kedves Nádor-Ispányunk tegnap dél előtt friss egészségben érkezett ide Bétsből, azt mondják némel-lyek, hogy hólnap *H. Coburgal* a' *Mező-hegyesi* Ménes-

Ménesnek meg-tekintésére fogna menni, a' hová a' Béisi Királyi Barmok' Ispitáljának Directora *Volstein* Ur már előre el-küldtetett. — — A' Magyar Játszó Társaság ma ismét játszik, erről a' jövő Pottával bizonyosabbat, és bővebben.

Nálunk e' héten majd minden dél után es-sőzik az idő, hol menydörög, hol a' leg-rútabb szél-vé'z hajt-bé bennünket a' ki-kelet' gyönyörköd-tető Pázsintjairól, setetés szobáinkba.

Tudomány-béli Tudósítás. — — A' mi ha-zai Litteraturánk' ismét egy igen szép munkával szaporodott, *Szalkay* Antal Ur Magyarra fordítot-ta a' *Virgilius' Biumauer* által travestált *Aeneis-sét*, 's már nálunk is kaphatni. A' mi' a' fordítást illeti, igen szerentsés, úgy hogy szinte olly gyö-nyörköve lehet olvasni mint az *Originalist*. Az el-ső Réfznek eleibe egy szép metfzett kép vagy on ragasztva, melly azt példázza: miként lövi-le a' Levegőből *Aeneis* sz. *Lukács* tzedulákkal azt a' Bo-fzorkányt, kit *Didó* Afzszony égi háborut, szélvést küldött tsinálni, hogy *Aeneist* útjában hátráltathas-sa. — Azt sem múlatta-el a' Fordító Ur, hogy a' hol alkalmatofsága lehetett, munkáját némelly hazánk-béli rofzsz ízekásoknak gúnyolásához alkalmaztas-sa. —

Hogy a' *Blumauer* Verseinek Magyar nyelvünk-re való által fordítása nem lehetetlen, meg-mutatta tehát ezen különös szörgalmatofságú hazánkú *T. Szal-kay* Ur, midőn *Blumauer*nek travestált *Enéid-sét* hasonló sillabáju Magyar versekben által fordítot-ta. Nem szükséges ezen munkának sem a' maga nemében való ritkaságára, sem pedig szép ki-dol-gozottságára nézve, semmi szóval ki-tzifrázott aján-lás. Minden szép, maga szokta meg-dítsérni ma-gát. Annyit csak ugyan mondhatunk, hogy vala-kik mind ezen munkának már ki-jött i Réfzét, mind pedig magát a' követésre fel-vetelettel, olvas-ták, hízkeledés nélkül meg-vallják, hogy amaz
ennel,

ennél nem alább való, mely annyival ditséretesebb, mivel a' *Parnassuson* ilyen nemű virágjaink még eddig ritkán termettek. — Ezen munkának 1. Rélyze az *Alberti* szép betűivel már ki vagyon nyomtatva, és tanáltatik *Pesten Kilián Könyvárulónál*, Erdélyben pedig *Hochmeisternél Szebenben*.

Ugyan tsak *Erdélyben Kolosváron Hochmeisternél* és *Berzetei Gábornál* tanáltatik azon *Erkölti Prédikázióknak Gyűlyteménye*, mely Német nyelven a' múlt éltendőben nyomtatott *Bétsben*, 9 *Tomushan*.

Jobbitások.

- A' 37-dik *Kurirhoz tartozó Töldalekbann*¹, ugy - mint a' b. e. *Hell Ur halálának alkalmatosságával írott Verskhenn esett nevezetesebb hibák így jobbitásának meg.*
- A' 27-dik *Jegyzésbenn*, e' helyett, *Rákokban* olv. *Pókokban*.
- A' 20-dik levelenn a' leg-felső *Versnek*, mely így kezdődik: *Akkor a' Hóld*, azon az oldalonn leg alóll van a' helyye ez után a' *Vers* után: *Mikor a' Nap 's a' t.*
- A' 24. lev. a' 18-dik sorban, e' helyett *Vesuviusnak* olv. *Vesuviusunk*. — Ugyan azonn levelenn, a' 36-dik *Jegyzésbenn*, e' helyett, *két finger* olv. *három finger*.
- A' 31-dik levelenn a' *Versek közt* ezek a' *lineátskák* — — — — arra mutatnak, hogy ott fok *Versek maradtak-el*, az azokra tett *Jegyzésekkel edgyütt*: és így, a' 3-dik levelen, az 5-dik *Jegyzésben* tett *Igéret* ez úttal tellyesítetlen maradt. — A' többi hibák türhetők.

NB. Ma 1 órakor a' F. özvegy *Tsáfczárné* meg-hólt.